

เทศน์เช้า วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาโยมจะมาวัด ต้องตื่นตั้งแต่ตี ๔ ตี ๕ กว่าจะมาวัดได้ แล้วมาวัดมาทำบุญกุศล เวลาพระออกมาบิณฑบาต คุณิ กิจกรรมวัตรในโรงฉัน ตกเย็นขึ้นมาต้องทำความสะอาด แล้วต้องเตรียมน้ำใช้ น้ำฉัน น้ำเจียงเท้า น้ำล้างเท้า นี่คือข้อวัตรของพระ

เวลาที่โยมอยู่ที่บ้าน ก็เข้าครัวทำอาหารมาเพื่อจะมาสวดมนต์ พระก็ต้องมีกิจกรรมเหมือนกัน เวลาประเคน การประเคนมันมีผล ๒ อย่าง

อย่างหนึ่งของที่ประเคนแล้ว ถือว่าโยมได้เสียสละแล้ว เพราะภิกษุหิบบของค่าเกินบาตรไม่ได้

ของที่ไม่ได้ประเคน พระนั้นก็เป็นอย่างจิตตัสสัทธิทุกคำกลืน

แต่ในสมัยพุทธกาลนะ เวลาข้าวยากมากแพงขึ้นมา พระไปเจอผลไม้ในป่าสามารถหิบบมาได้ พอมาเจอโยม วางไว้แล้วให้โยมประเคนให้

แต่วันนี้ข้อนี้นะพระพุทธรูปเจ้าขี้เกียจไปแล้ว บางอย่างขี้เกียจไป เพราะว่าของเขาเรียกว่าบังสุกุลเอา เวลาเข้าป่านะ ถ้าเราอดอาหารจนเต็มที่แล้ว มันจะตาย เพราะไม่มีใครใส่บาตรให้ ให้ถือบังสุกุล บังสุกุลของชักขึ้นมาได้ อาหารก็ชักบังสุกุลได้ ถ้า ! ถ้าถึงคราวจำเป็น ถ้าถึงคราวจำเป็นขึ้นมา

แต่มันจำเป็นตรงไหนล่ะ เพราะกรรมวินัยของพระพุทธเจ้าวางไว้แบบนี้ แล้วเวลาคนถือปฏิบัติ มันอยู่ที่ว่าโลกวัชระ โลกเขาคติเตียน แล้วเรื่องที่ว่าพระพุทธเจ้าบัญญัติแล้วไม่ได้บัญญัติ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องของโลก “โลก” กับ “กรรม” อยู่ด้วยกันนะ สิ่งใดเป็นโลก สิ่งใดเป็นกรรม

ถ้าสิ่งที่เป็นโลกทำเพื่อกิเลสตัดความทะยานอยาก สิ่งใดเป็นกรรมเพื่อขัดเกล้า มัน สิ่งขัดเกล้าเห็นไหม เรื่องของโลก เรื่องของโลกเป็นของคู่ ชีวิตเราเป็นของคู่ เราเกิด

มามีพ่อมีแม่ แล้วเกิดมาเป็นเรา พอเกิดมาเป็นเรา มันก็มีกายกับใจ พอมีกายกับใจ ก็มีความคิดกับตัวจิต นี่เป็นของกลุ่มทั้งนั้น

สิ่งที่ เป็นของกลุ่ม โลกเวลาจดทะเบียนสมรสเห็นใหม่ จาก ๒ คนเป็นคนๆ เดียวกัน แต่ความคิดของเรากับจิตของเรา ทำไมเป็นคนๆ เดียวกันไม่ได้

เวลาทำสมาธิหนึ่งเดียวนั้นละเป็นบุคคลคนเดียว แต่เวลาออกมาเห็นใหม่ โลก ! มีสัญญา อารมณ์ มีอารมณ์ ๒

“อารมณ์ ๒” คือพลังงานกับความรู้สึก ตัวความรู้สึกกับตัวความคิด ตัวความรู้สึกกับตัวพลังงาน คือตัวจิต ตัวความคิดละมันก็เป็นของกลุ่ม

ถ้าเป็นของกลุ่ม เรบอกว่ เวลาเราปฏิบัติกัน โดยความไม่เข้าใจของเรา เรบอกว่ “นี่มันเป็นความว่าง ! ความว่าง ! เราปล่อยเลย เราปล่อยไม่ให้มีอะไรเลย” ทะเบียนสมรส เขาต้องจดทะเบียนตามกฎหมายนะ ถึงจะมีผลตามกฎหมาย

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ ดวงจิตมันเป็นหนึ่ง มันเป็นหนึ่งในใหม่

มันไม่ใช่อะไรใหม่ ปล่อยให้มันหายไป ว่างๆ ว่างๆ มันไม่มีผลงิ มันไม่มีผล เพราะมันไม่ใช่อะไรใหม่ ถ้าเป็นสมาธิเห็นใหม่ บุคคล ๒ คน แล้วจดทะเบียนสมรสเป็นบุคคลคนเดียว

พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่อารมณ์ความคิดกับความรู้สึก สัญญาอารมณ์กับความรู้สึก

พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนเป็นหนึ่งเดียว

ถ้าเป็นหนึ่งเดียว มันมีผลตามกฎหมาย ของสิ่งนั้นจะไปแจกแยกให้ใครไม่ได้ ถ้าคู่สมรสไม่ได้ยินยอม ของๆ นั้นเราไปแจกไม่ได้ มันไม่ใช่ของๆ เรา มันเป็นสินสมรส สินสมรสต้องมี ๒ คน บุคคลต้องเซ็นรับทราบด้วย ของๆ นั้นจึงเป็นของคนอื่นได้

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธ พุทโธ พุทโธ จาก ๒ คน จากสัญญาอารมณ์ กับจิตมาเป็นหนึ่งเดียว

ถ้าเป็นหนึ่งเดียวถึงเป็นสัมมาสมาธิ แต่ถ้าไม่เป็นสัมมาสมาธิ ว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ
กันไป เหมือนกับเราอยู่กับ โดยไม่มีผลทางกฎหมาย เวลามีปัญหาขึ้นมา มันไม่มีผลต่อสิ่ง
ใดตามกฎหมายหรอก มันไม่มีผล !

นี่เหมือนกัน มันไม่มีผล มันก็เป็นของคู่อยู่วันยังค่ำ เพราะของคู่มันปฏิเสธไม่
ปฏิเสธจะความจริง ปฏิเสธหลักการ นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

“เหตุและผลรวมลงเป็นธรรม”

ถ้าไม่มีเหตุมีผล ก็เลสมันไม่ยอมหรอก นี่เวลาปฏิบัติกัน อู้อู.. มรรคผลนิพพาน
ตะครุบเอาเลยนะ ตะครุบเอา .. มันเป็นสัญญาอารมณ์ มันสร้างภาพให้ตะครุบเอา แล้ว
มันไม่ได้หรอก

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงนะ เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิก่อนนะ ให้เทวดา
อินทร์ พรหม มาค้านเลยว่าสิ่งนี้ไม่ถูก ใครก็ค้านไม่ได้ ถ้ามันเป็นความถูกต้องทั้งหมด
แล้วความถูกต้องมันอยู่ที่ไหนล่ะ ความถูกต้องเป็นสันติภูมิก่อน สันติภูมิก่อนที่ไหน จิตมัน
สัมผัสเห็นไหม

ดูสิ สัมมาสมาธิ ถ้าเราทำสมาธิกันไม่ได้นะ เวลาไปวัดนะ

“อย่างนี้มันเป็นสมาธิหรือเปล่าครับ”

“อย่างนี้มันเป็นอะไรครับ”

นี่ไง ตะครุบเงาเงา ตะครุบเอา แต่ถ้าเป็นความจริงนะ พอมันเป็นความจริงขึ้นมา
ไอ้โฮ ! ไอ้โฮ ! เลยนะ แล้วพูดมา เพราะมีคนไปถามครูบาอาจารย์เยอะมาก

เวลาอธิบายถึงการปฏิบัตินะ “ไม่ต้องพูด ไม่ต้องพูด” เพราะคนพูด มันพยายาม
จะพูดสิ่งที่สัมผัสมา สันติภูมิก่อน ! มันพูดออกมาไม่ได้ไง พยายามจะอธิบาย แต่คนที่มัน
สัมผัสแล้ว “ไม่ต้องพูด ไม่ต้องพูด รู้แล้ว !”

แต่ถ้าไอ้คนที่ไม่รู้ณะ มันพูดเป็นนกงขุนทองเลย จ้อยๆ เลย ไม่มีเนื้อหาสาระเลย ไม่เป็นความจริงเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงของมันขึ้นมา สิ่งที่เป็นความจริงขึ้นมา “โลก” กับ “ธรรม” ความจริงโลกกับธรรม เราเกิดขึ้นมากับโลก เราก็ออยู่กับโลก โลกกับธรรมนะ แต่ถ้าสั่ง ธรรมนะมันเป็นในหัวใจของเรา

ถ้าสั่งธรรมเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นสันติภูมิจึงได้ มันสัมผัสได้ มันเป็นความจริงขึ้นมาจากใจของเรา ถ้าใจมันเป็นความจริงขึ้นมา เราต้องขยันหมั่นเพียร เวลาทางโลกเขาต้องมีความขยันหมั่นเพียร แล้วขยันหมั่นเพียร ถ้าไม่มีการประหยัดมัธยัสถ์ของเขา เขาก็เก็บทรัพย์สมบัติของเขาไม่ได้หรอก

คนเราใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือยนะ จะเก็บหอมรอมริบไม่ได้ เราจะหามาได้มาก หรือได้น้อย เราเป็นคนรู้จักใช้รู้จักสอยเห็นไหม

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้หมดแล้ว สอนไว้ทุกอย่าง ตั้งแต่ฆราวาสธรรม ผู้เป็นฆราวาสควรประพฤติตัวอย่างไร เวลาประพฤติปฏิบัติควรประพฤติตัวอย่างไร เป็นฆราวาส เราขยันหมั่นเพียรของเรา ทรัพย์สมบัติของเราๆ ต้องดูแลรักษา

เวลาเป็นพระมาปฏิบัติแล้ว ข้อวัตรปฏิบัติของสงฆ์ เพราะสงฆ์ไม่มีสมบัติส่วนตัวนะ สมบัติส่วนตัวไม่มีอะไร ของใช้ของสอยก็เป็นของสงฆ์หมด ภิกษุเข้ามาในอาวาสแล้วใช้ของสงฆ์ แล้วจากไปโดยที่ไม่ได้บอก ไม่ได้เก็บ ไม่ได้ดูแลรักษา ปรับอบัติปาจิตตีย์หมดเลย ของของสงฆ์ ที่นอน หมอน มุ้ง นี้ของของสงฆ์ นี้พูดถึงพระนะ ถ้าพูดถึงโยม เดี่ยวโยมบอกว่า โอ้โฮ.. เป็นอย่างนั้นด้วยหรือ

ถ้าพระเอาของของสงฆ์มาใช้ แล้วจากไปโดยที่ไม่ได้เก็บซักให้เรียบร้อย แล้วไม่ได้บอกกล่าว ถ้าเรามีความจำเป็น เราจะต้องจากที่นี่ไปด้วยความจำเป็น ด้วยฐานะจำเป็น แล้วเราซักไม่ทัน เราต้องบอกกล่าวกับพระองค์ใดองค์หนึ่งว่า

“นี่เป็นของของสงฆ์ ผมเอามาใช้ แล้วผมจะรีบไปด่วน ให้คุณแลร์รักษาให้ด้วย เก็บรักษาให้ด้วย” ต้องเก็บรักษา ถ้าไม่เก็บรักษา จากไปโดยที่ไม่ได้เก็บรักษาเป็นอาบัติปาจิตตีย์

ในสมัยพุทธกาล วัดยังไม่มี.. เหมือนสมัยหลวงปู่่มั่นของเรา หลวงตาบอกว่า ไปตามหมู่บ้าน ชาวบ้านเขาจะทำแคร่ไว้ มันเหมือนวัดเลย ไปตามหมู่บ้าน ตามชายป่า ชายทุ่ง เขาจะทำแคร่ไว้ เวลาพระธุดงค์มาจะพักที่นั่น เวลาจะจากไปเห็นไหม แคร่นั้นถ้ามันยกได้ ไม่ซ้อนกัน ไม่ทำให้พื้นจากปลวก เป็นอาบัติปาจิตตีย์ ภิกษุไม่มีสมบัติส่วนตัว แต่เป็นสมบัติของสงฆ์

คุณสิ สมเด็จพระเจ้าตาก พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เวลาที่ชาติขึ้นมา แล้วถวายเป็นพุทธบูชา นี่ไง มันก็เท่ากับสมบัติของสงฆ์หมดแหละ สมบัติของสงฆ์ สมบัติส่วนกลาง ใจ ถวายเป็นพุทธบูชา ถวายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราใช้มันเป็นของกลาง ภิกษุไม่มีสมบัติส่วนตัว

ในอาวาสต่างๆ เป็นสมบัติของกลาง เป็นสมบัติของสงฆ์ทั้งหมด สงฆ์มีสิทธิใช้ แต่สงฆ์ก็ต้องดูแลรักษาด้วย ถ้าสงฆ์ไม่ดูแลรักษา สงฆ์จากไปโดยที่ไม่เก็บ ไม่ดูแลรักษา สงฆ์ปรับอาบัติหมดเลย

แต่นี้เรียกร่องสิทธินะ “โอ้... เป็นพระนะ ทุกคนต้องศรัทธาเนะ เป็นพระพูดแล้วทุกคนต้องเชื่อเนะ” แต่พระโกหกเยอะแยะเลย โกหกทั้งนั้น ! พระโกหกเพราะอะไร เพราะโกหกตัวเองก่อน ตัวเองไม่มีศีลมีธรรม มันก็โกหกกันไป

ถ้ามีศีลมีธรรม เรากล้าพูดไหม มุส้านี่ ! มันก็ผิด้ตั้งแต่มุสาแล้ว แล้วศีลมันไม่มีเอาศีลอะไรไปให้เขา “โยม ! รับศีลนะ”

หลวงตาบอกว่า “มันมีแต่สูญ” รับไปไม่มีหรอก ไอ้คนให้ก็ไม่รู้เรื่องอะไร ไอ้คนรับก็รับเป็นพิธีเฉยๆ

แต่ศีลขอได้ด้วย การอาราธนา เราขอศีล แล้วเราวิรัติเอา แล้วศีลเกิดจากอริยมรรค อริยผล ศีลอันนี้เป็นอริศีล ศีลอันนี้มันเกิดมาจากใจ ถ้าใจมันเป็นความจริงแล้ว คุณ

ความคิดเราสิ เราคิดดีคิดชั่ว เราก็รู้ใช่ไหม เราคิด เรารู้เลย กุศล - อกุศล นี้อธิศีล มันเกิดมาจากจิต

ถ้าจิตมันคิดออกนอกกลุ่มนอทาง มันรู้แล้ว ! มันรู้แล้ว ! เห็นไหมอธิศีล คนเราจะทำความคิดทำอย่างไร มันมาจากไหน มันมาจากความคิดทั้งนั้น ถ้าความคิดมันมีอธิศีล อยู่ของมัน กุศล - อกุศล มันรู้ของมันนะ

อย่างเรารู้ไหม นี่ไง ของคู่ สัญญาอารมณ์กับความคิด กับพลังงาน เวลามันคิดออกมา เรารู้ไหม ทั้งๆ ที่เป็นของๆ เรานะ ความคิดมันมาจากไหน ? ความคิดมันลอยมาจากฟ้าเหรอ ? ความคิดมาจากคอมพิวเตอร์ไหม ? ความคิดเกิดภวาสวะ เกิดจากจิต ถ้าไม่มีตัวภวาสวะ ไม่มีฐาน ความคิดเกิดไม่ได้

ความคิดในสมองของคนอื่น กับความคิดของเราก็แตกต่างกัน ความคิดของแต่ละบุคคลมันก็ไม่เหมือนกัน ความคิดแต่ละบุคคลก็เกิดจากจิตเจตจิต เกิดจากปฏิสนธิจิตของแต่ละบุคคล

ปฏิสนธิจิตนั้น พุทธะ ! พุทธะตัวนี้มันได้สร้างบุญกุศลและอกุศลมา มันเกิดตามอำนาจวาสนาของมัน มันเกิดปฏิภาณไหวพริบของคนที่แตกต่างกัน จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน

พระโพธิสัตว์เห็นไหม พระโพธิสัตว์สร้างมาจากไหน สร้างพระโพธิสัตว์มา พระเวสสันดร สร้างมาจากไหน ก็สร้างมาแต่ละภพ แต่ละชาติ มาจับสมลงที่ภวาสวะ นี้อความคิดเห็นไหม มันถึงเป็นสองใจ

สองคือปัจจุบันนี้ กับความคิดในปัจจุบันนี้ แต่มันย่อยสลายแล้วไปสู่จิตเจตจิต มันย่อยสลายไปอยู่ภวาสวะ ย่อยสลายไปอยู่ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันได้สะสมบุญญาธิการของมันมา พระโพธิสัตว์จึงเกิดอย่างนี้ไง

ฉะนั้น ความคิดที่เกิดจากจิต ความคิดที่เกิดจากเรา แต่ละคนมันไม่เหมือนกัน แตกต่างกัน โดยจริตนิสัย แตกต่างกัน โดยสภาวะแวดล้อม แตกต่างกัน โดยกรรม แตกต่างกัน โดยทุกๆ อย่างเลย ความแตกต่างอันนี้ มันถึงต้องใช้สติ สตินี้คืออริยสังเข้าไปควบคุมได้หมด

ถ้าควบคุมได้หมด มันจะย้อนมาอยู่ในความสงบของมัน ถ้าย้อนสู่ความสงบของมัน นี่ใจเป็นธรรม สิ่งที่เป็นโลกอยู่นี้ ธรรมะก็มาจากโลกนี้แหละเห็นใหม่ บอกว่า สมมุติ ! สมมุติ ! ก็มาจากสมมุตินี้แหละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดมาจากพ่อจากแม่ ทุกๆ คนก็เกิดจากพ่อแม่ เกิดมาจากโลก การเกิดมาจากพ่อจากแม่ การเกิดนี้เกิดบนโลกหมดนะ การเกิดบนโลกเกิดจากวิญญูะ สิ่งนี้เป็นโลกหมด สิ่งที่เป็นโลกเป็นสมมุติทั้งนั้น สมมุติคือวาระชั่วคราว มนุษย์ต้องมีอายุขัย นี่คือสมมุติ !

ถ้าเป็นความจริง สัจจะความจริงมันไม่เป็นสมมุติ คำว่าไม่สมมุติมันคงที่ ความคงที่ วิมุตินี้มันคงที่ของมัน แต่คงที่ยังไง

คำว่า “สมมุติ” มันจริงไม่ได้ มันจริงชั่วคราว มันจริงแล้วเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงเขาเรียกว่าโลก

“โลก” คือความจริงโดยสมมุติ คือความจริงชั่วคราว จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ จากผู้ใหญ่เป็นคนแก่คนเฒ่า เกิดมาแล้วก็ตาย ตายแล้วก็เกิด จริงไหม ? จริง จริงตามสมมุติไง !

นี่ธรรมะ ! ธรรมะที่จะเกิดก็เกิดจากสมมุตินี้แหละ แต่สมมุติทำให้เป็นวิมุติ ทำให้เป็นสัจจะความจริงที่ไม่เปลี่ยนแปลงได้อย่างไร

ความไม่เปลี่ยนแปลง ความคงที่ของมัน จากสอง มีรูป ! มีนาม ! ที่ไหนมีรูป ที่นั่นมีนาม พอมีนาม มีความว่าง รูปก็หมุนไปเห็นใหม่

การเกิดของวิญญูะ มันมีรูปและมีนาม มันต้องหมุนไป “รูป” กับ “นาม” แล้วถ้าจิตมันสงบสงบเข้ามา มันเป็นอย่างไร มันเป็นอย่างเดียว มันเป็นรูปหรือเป็นนาม มันจะเป็นรูปหรือเป็นนาม นี่มันจะสงบของมัน มันจะเป็นหนึ่งเดียวของมัน !

ถ้าหนึ่งเดียวของมัน ถ้าความเป็นหนึ่งเห็นใหม่ จากของกูเป็นหนึ่ง.. เป็นหนึ่งแล้วเป็นอะไร เป็นสัมมาสมาธิ

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าไม่ออกไปวิปัสสนา สมาธิคือสมาธิ สมาธิคือภาวสวะ คือตัวภพ คือตัวฐานของข้อมูล มันเป็นหนึ่งใน แต่ความเป็นหนึ่งแล้วก็ต้องใช้วิปัสสนาออกไปวิปัสสนาเพื่อชำระมัน ถ้าไม่ชำระมัน พอมันเป็นหนึ่งแล้วเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ฤทธิชีไพรเขาก็เป็นพระอรหันต์หมดแล้ว ฤทธิชีไพรเป็นพระอรหันต์ไม่ได้เพราะอะไร เพราะเขาไม่มีปัญญา แล้วปัญญาเกิดจากอะไร

ปัญญาที่เราใช้อยู่เป็นโลกียปัญญา ปัญญาจากภพ ปัญญาจากกิเลส ปัญญาจากวิชา ปัญญาที่ใช้กันอยู่นี้ แต่พอสงบเข้าไปแล้ว ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา ปัญญาไม่ได้เกิดจากวิชา ปัญญาเกิดจากหนึ่ง ไม่ใช่สอง

“สอง” เห็นไหม เป็นของกลุ่ม ระหว่างธรรมะกับกิเลส ! ระหว่างธรรมกับอธรรม ! เพราะคนเรามันต้องมีความเห็นแก่ตัวทุกๆ คน

ความเห็นแก่ตัวนี่คือกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ที่นี้พอตรีกในธรรมะ ก็ตรีกด้วยความอยากของตัว ตรีกด้วยจินตนาการของตัว ไม่ได้ตรีกด้วยความจริง แต่พอจิตมันสงบเข้าไปมันเป็นหนึ่งเดียว มันไม่มีของกลุ่ม ไม่มีใครมาแบ่งแยก มันเป็นไปตามธรรมชาติของมัน เวลาถ้ามันออก มันจะเป็นโลกุตตรปัญญา คือไม่มีใครมาแบ่งมันว่าเป็นของกลุ่ม ไม่ได้แบ่งว่าดีหรือชั่ว มันจะเป็นสัจจะความจริงที่มันหมุนไปโดยธรรมชาติของมัน

ถ้าธรรมชาติของมัน เราพาออกใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้จะเข้ามาชำระกิเลสบ่อยครั้ง ..บ่อยครั้งเข้า จากสิ่งที่เป็นวิมุติมันเกิดจากสมมุติ สัจจะความจริงที่คงที่ มันเกิดจากความเรวรนของเรานี้แหละ เพราะความเรวรนของเรามันมีตัวใจอยู่ ตัวใจคือตัวคุณงามความดี ตัวสร้างบุญญาธิการมา

ความรู้สึกละ เวลาทุกข์ ทุกข์อันละเอียดก็คือทุกข์ที่หยาบๆ ทุกข์อย่างหยาบ

ทุกข์อย่างละเอียดก็คือความทุกข์ ความเศร้าหมองในหัวใจ

ทุกข์อย่างหยาบๆ คือ ความทุกข์ที่กระทบกระแสนแรงของโลก

ทุกข์อย่างละเอียด คือ ทุกอย่างมีพร้อมแล้ว แต่ก็ยังเศร้าสร้อยเหงาหงอยอยู่ในหัวใจ

ทุกข์อย่างหยาบ ทุกข์อย่างละเอียด ถ้าทุกข์อย่างละเอียด ปัญญาอย่างหยาบ ปัญญาอย่างละเอียด ปัญญาอย่างของจริงขึ้นไป มันเกิดขึ้นมาจากเรา ถึงว่าเป็นของคู่

โลกเป็นของคู่ สิ่งต่างๆ ธรรมะ.. มีดีก็คู่กับสว่าง ทุกข์ก็คู่กับสุขต่างๆ .. เกิดมาเป็นของคู่ มีรูป! มีนาม! แล้วหมุนไป

แต่ถ้ามีเป็นหนึ่งเดียว เป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา แล้วสัมมาสมาธินี้ถึงเป็นฐานเริ่มต้นของพุทธศาสนา “พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน” ผู้เบิกบานนั้น มีความรื่นเริง งามจากคำหาญในการกระทำ มันจะเกิดพุทธปัญญา มันเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาอันนี้จะเข้าชำระกิเลส มันถึงเป็นธรรม

โลกกับธรรมอยู่ด้วยกัน นี่เป็นเรื่องของโลก เราต้องใช้เรื่องของโลก ไม่ใช่พอบอกว่า เป็นเรื่องของธรรม เราทำอะไรไม่ได้เลย ธรรมก็มาจากโลกนี้แหละ ธรรมมาจากเรานี้แหละ ธรรมมาจากสุขจากทุกข์นี้แหละ ธรรมมาจากหัวใจของเราที่แหละ ทำให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ไม่ใช่ “ทำสักแต่ทำ” โน้นก็สักแต่ทำ ธรรมะก็สักแต่ทำ โลกนี้เป็นสักแต่ทำ ทุกอย่างสมมุติเป็นสักแต่ทำหมดเลย

ไอ้การกระทำเป็นสักแต่ทำไง ไม่มีเจ้าของ ไม่มีสติ ไม่มีใครบริหาร ไม่มีใครจัดการ ไม่รับรู้อะไรเลย “สักแต่ทำ” เอาหัวเหมือนไก่ป่า มันเอาหัวซุกไปไม้ไผ่ มันบอกไม่มีใครเห็นมันไง นี่ก็สักแต่ทำ โลกนี้ไม่มี แต่ตัวเราทั้งตัว ทุกข์อยู่ทั้งคน มันบอกสักแต่ว่านะ

แต่ถ้ามันทำลายจริงๆ ขึ้นมา มันเห็นจริงของมัน มันจะเป็นประโยชน์กับมัน เพื่อการประพฤติปฏิบัติของเรา นี่เรื่องของธรรม ธรรมะเกิดจากโลก ธรรมะเกิดจากสมมุติ วิมุตติเกิดจากสมมุติ เกิดจากชีวิตของเราที่แหละ ไม่ต้องไปค้นหาที่ไหน ไม่ต้องไปวิตกวิจารณ์ว่าเราทำแล้วจะผิด

มันจะผิดจะถูกก็เริ่มต้นจากเรา สุขทุกข์เกิดจากเรา ธรรมะเกิดจากเรา ผิดก็เกิดจากเรา ถ้าถูกมันก็จะเกิดจากเรา เกิดจากการจัดการ เกิดจากการใช้สติปัญญา เกิดจากการใคร่ครวญ เพื่อประโยชน์กับเราเอง